

Dermatologia bez granic

rozmowa z prof. **H. Peterem Soyerem**,
Prezesem Międzynarodowego Towarzystwa
Teledermatologii

■ *Profesor and Chairman Dermatology Group School
of Medicine, the University of Queensland, Brisbane, Australia*

■ **Panie profesorze, jest pan Prezesem Międzynarodowego**

Towarzystwa Teledermatologii oraz jego założycielem. Jak zrodziła się idea powołania tej organizacji i kiedy ona powstała?

Pomysł zrodził się podczas Kongresu Europejskiego Towarzystwa Teledermatologii w listopadzie 2002 roku w Grazu. Ponieważ uzmysłowiliśmy sobie, że prawie 30% uczestników przyjechało z krajów pozaeuropejskich, delegaci na kongresie podjęli decyzję o powołaniu International Society of Teledermatology (Międzynarodowego Towarzystwa Teledermatologii – ISTD)*.

■ **Jakie są główne cele działalności ISTD?**

Towarzystwo wspiera wymianę wiedzy i doświadczenia we wszelkich dziedzinach dermatologii, na poziomie światowym, zapewniając dostęp do interaktywnego forum dyskusyjnego, które rozpoczęło działalność na początku roku 2002, a nosi nazwę wspólnoty teledermatologicznej (The Community for Teledermatology, www.telederm.org)

W tym roku Drugi Światowy Kongres Teledermatologii zostanie zorganizowany w Chennai, w Indiach, 16-18 października – zainteresowanych zapraszamy do odwiedzenia strony <http://www.wctd2008.com>.

■ **Ilu członków liczy towarzystwo?**

Stowarzyszenie zreszta aktualnie 426 członków z 67 krajów na całym świecie, dane te można znaleźć na stronie http://www.teledermatology-society.org/members_stat.asp.

■ **Obecnie funkcjonuje wiele platform e-dermatologicznych, w tym o charakterze konsultacyjnym. Należy do niej m.in. platforma [telederm.org](http://www.telederm.org). Ilu użytkowników odwiedziło ją do**

tej pory?

Platforma [telederm.org](http://www.telederm.org) – www.telederm.org – ma obecnie 1041 zarejestrowanych uczestników ze 103 krajów. Około 20-30 kolegów odwiedza codziennie wspomnianą stronę. Mówiąc szczerze, nie jest to duża liczba w porównaniu z popularnymi „towarzystwami” stronami, takimi jak face book lub xing, ale jesteśmy pewni, że wprowadzenie [telederm 2.0](http://www.telederm.org) wiosną tego roku spowoduje większy ruch i zwiększy zainteresowanie. W tym kontekście mam przyjemność powiedzieć o doskonałej pracy wykonywanej przez obecnego administratora strony internetowej, Simona Pucher’a, który jest również odpowiedzialny za zmianę jej projektu. Chciałbym wspomnieć także o międzynarodowej grupie moderatorów, którzy są odpowiedzialni za sukces projektu [telederm.org](http://www.telederm.org). Moderatorzy to: Murat Borlu (Turcja), Huiting Dong (Chiny), Shahbaz Janjua (Pakistan), Karen McKoy (USA), Stelios Minas (Cypr), Zrinjka Pastar (Chorwacja), Mirela Cacuci (Rumunia), Irdina Drljevic (Bośnia-Hercegowina), Leo Cabrijan (Chorwacja), Yasin Al-Qubati (Jemen), Siva Reddy (Indie), Figen Akin (Turcja), Thomas Jayakar (Indie).

■ **Według Światowej Organizacji Zdrowia telemedycynę definiuje się jako realizowanie ochrony zdrowia na drodze łączności audiowizualnej, która wiąże się z przekazem danych medycznych, konsultacji, diagnozy, leczenia i edukacji. W związku z powyższym, jakie widzi pan nowe możliwości rozwoju telemedycyny?**

Teledermatologię można uważać za prototyp telemedycyny. Chociaż nie została całkowicie wprowadzona do codziennej rutyny usług sanitarnych, poszukiwanie drugiej opinii (tzw. second-line opinion) poprzez wykorzystanie platform telekonsultacyjnych o otwartym dostępie stanie się standardem opieki medycznej. Mobilna teledermatologia w nie-

dalekiej przyszłości umożliwi pacjentom poszukiwanie porady w zakresie schorzeń dermatologicznych poprzez ich własne telefony komórkowe, co doprowadzi do wirtualnej selekcji w kierunku zapalnych lub nowotworowych chorób skóry**. Wspomniane możliwości i usługi kładą podwaliny pod opiekę bardziej skoncentrowaną na pacjencie, zgodnie z duchem programu e-zdrowia, realizowanym przez Komisję Europejską ds. Społeczeństwa Informatycznego i Mediów.

■ **W których państwach i w jakich sytuacjach telemedycyna, w tym teledermatologia, ma największe możliwości rozwoju?**

To bardzo istotne pytanie. Oczywiście Stany Zjednoczone, również kraje europejskie, takie jak Dania, Holandia i Wielka Brytania, by podać kilka przykładów, znajdują się na czele ustanowionych i funkcjonujących projektów telederm. Niektóre z tych usług już w chwili obecnej przynoszą dochód.

Istnieją również dość liczne przykłady zastosowania telemedycyny teledermatologii w krajach słabo rozwiniętych, na przykład iPath project (<http://ipath.ch>), który został przygotowany przez Wydział Patologii Uniwersyteckiego Szpitala w Bazylei jako otwarta sieć umożliwiająca zbudowanie zastosowań telemedycyny wykorzystujących Internet i pocztę elektroniczną. Innym ogólnoswiatowym projektem jest Swinfen Charitable Trust, założony w roku 1998 przez Rogera i Pata Swinfen'ów, żeby „wspierać biednych, chorych i niepełnosprawnych w krajach rozwijających się” poprzez dostęp do specjalistycznej wiedzy ekspertów medycznych z całego świata. Swinfen Charitable Trust (<http://www.uq.edu.au/swinfen/>) oferuje prowincjonalnym szpitalom z krajów rozwijających się możliwość przedstawienia przypadków specjalistom na całym świecie. Projekt Africa Teledermatology (<http://telederm.org/africa/>) został początkowo opracowany jako „Uganda Tele-Dermatology and E-Learning-Project” (czyli Projekt teledermatologii i e-nauczania w Ugandzie) w lutym 2007 roku, a jego głównym celem była poprawa wyników leczenia chorób skóry w tym kraju poprzez stworzenie kanału internetowego do przeprowadzania konsultacji dermatologicznych, bez względu na znaczną odległość między uniwersytetami medycznymi w Makerere i Mbarara w Ugandzie a Kliniką Dermatologii Uniwersytetu w Grazu (w Austrii). Po rozpoczęciu współpracy z Kliniką Dermatologii Uniwersytetu Pensylwania w Filadelfii (USA) zakres projektu został poszerzo-

ny aby objąć również inne ośrodki medyczne we wschodniej, centralnej i południowej Afryce, co w efekcie doprowadziło do powstania afrykańskiego projektu teledermatologicznego.

■ **Do dwóch głównych metod przekazu teledermatologicznego zalicza się tzw. pracę w rzeczywistym czasie lub wideokonferencję teledermatologiczną (Real time, videoconference teledermatology VCTD), kiedy dermatolog udziela porad w czasie rzeczywistym za pomocą przekazu audiowizualnego lub w czasie wideokonferencji, oraz archiwizację danych (Store and Forward System, SAFT, SFTD) – który to system opiera się na zgromadzeniu danych pacjenta (wywiadu, obrazów klinicznych z ich cyfrową archiwizacją, a następnie przesłaniu ich w wersji elektronicznej do konsultanta). Który system w tej chwili wykorzystywany jest częściej i jakie są jego główne zalety?**

Tutaj chciałbym udzielić bardzo krótkiej odpowiedzi: w przypadku teledermatologii wykorzystujemy systemy zapisywania i przesyłania, ponieważ są one w porównaniu z systemami pracującymi w czasie realnym, mniej czasochłonne i tańsze.

■ **Prawidłowe funkcjonowanie świadczenia usług w teledermatologii zależy od kilku warunków, m.in. od minimalizacji ograniczeń technicznych i logistycznych, a także redukcji bariery psychologicznej, powstałej na skutek obawy przed obniżeniem jakości relacji lekarz-pacjent. Jakie pan profesor widzi ewentualne utrudnienia w dalszym rozwoju teledermatologii?**

Konieczne będzie przeprowadzenie większej liczby randomizowanych, kontrolowanych badań klinicznych oraz badań symulujących poniesione koszty, z poświęceniem specjalnej uwagi wynikom klinicznym – miałyby one na celu udowodnienie, że teledermatologia jest naprawdę technologią efektywną w stosunku do ponoszonych kosztów. Zagadnienia prawne i ekonomiczne oraz aspekty organizacyjne stanowiły wyzwanie dla wprowadzenia teledermatologii jako usługi rutynowej. Jednak nie możemy i nie powinniśmy opóźniać postępu technologicznego, zaś naszym obowiązkiem jest przyczynianie się do niego poprzez wspieranie projektu nowoczesnego systemu opieki zdrowotnej.

■ **Jak rozwiązać problem odpowiedzialności dotyczącej konsultacji typu „second-line opi-**

nion”? W jaki sposób problemy formalno-prawne rozwiązywane są w innych krajach?

Przepraszam, ale na to pytanie nie jestem w stanie udzielić satysfakcjonującej odpowiedzi. Sytuacja jest nader skomplikowana i różni się w zależności od kraju. I oczywiście jest odmienna zależnie od tego, czy przeprowadza się projekt badawczy czy wprowadza usługi komercyjne. W zakresie usług zapewniających dodatkowe konsultacje większa część odpowiedzialności pozostaje w rękach kierującego lekarza, ale lekarz przeprowadzający telekonsultację z pewnością jest również „zaangażowany”, bez względu na to, czy ma ona charakter płatny czy bezpłatny. Nie jestem świadom przypadków prawnych w kontekście dodatkowych konsultacji specjalistycznych przeprowadzanych za pośrednictwem projektów teledermatologicznych. Zalecałbym zaangażowanie wyspecjalizowanych prawników, jeśli chcecie Państwo wprowadzić usługi teledermatologiczne w swoim kraju. I proszę nie zapominać, że organizacje zawodowe oraz organy regulujące mają na ten temat wyrobione poglądy.

■ Czy możemy liczyć na nowe źródła finansowania projektów teledermatologicznych? W jaki sposób funkcjonują bazy konsultacyjne w innych państwach?

Ponownie nader skomplikowane pytanie. Według moich szacunków usługi teleradiologiczne na całym świecie mogą być uważane za rozwiązanie modelowe. Jest już dostępnych kilka platform teledermatologicznych, świadczących podobne usługi, na przykład Medgate w Szwajcarii (www.medgate.ch).

■ Prowadzi Pan niezwykle aktywne życie naukowe, zajmuje się Pan m.in. telekonsultacjami obrazów histopatologicznych (telepatologią), znamion melanocytowych (teledermoskopia) i wielu innych – czym zajmuje się Pan w wolnych chwilach i w jaki sposób najlepiej się relaksuje?

To jest bardzo proste pytanie: bieganie, pływanie

i jazda na rowerze. Ukończyłem kilka maratonów, a w 2006 roku zawody „człowiek z żelaza” w Austrii, w Klagenfurcie. Ponieważ przez ostatnie miesiące leniuchowałem, muszę zwiększyć nasilenie swoich treningów w celu ponownego ukończenia maratonu – berlińskiego maratonu z roku 2009. Próbuję również zaznajomić się z realiami sportu australijskiego: Rugby Union, Rugby league, Aussie Rules Football, i oczywiście nie zapominać o krykiecie.

■ Plany na najbliższą przyszłość?

Jesteśmy teraz zajęci przygotowywaniem badania „Obrazowanie telefonem komórkowym we wczesnej diagnostyce czerniaka”. Założenie badania jest następujące: osoby zaniepokojone zmieniającymi się lub pojawiającymi znamionami barwnikowymi mogą wykonać diagnostycznie akceptowalne zdjęcia zmian telefonem komórkowym i wysłać je wraz z istotnymi danymi klinicznymi poprzez MMS (multimedia messaging service) do wyspecjalizowanego ośrodka teledermatologicznego (Mobile Mole Service Centre) w celu diagnostyki i selekcji. Za kilka lat będę przedstawiał wyniki tego badania. Australia, z powodu swojego położenia geograficznego, z pewnością jest najlepszym miejscem na świecie do przetestowania tych i podobnych kwestii medycznych.

■ Dziękuję serdecznie za rozmowę, życząc powodzenia i wszystkiego dobrego.

*rozmawiała dr n. med. Grażyna Kamińska-Winciorek
(Członek Zarządu Doradczego Międzynarodowego Towarzystwa Teledermatologii)*

*International Society of Teledermatology
www.teledermatology-society.org

**Patrz również: Massone C., Hofmann-Wellenhof R., Ahlgrim-Siess V., Gabler G., Ebner C., Peter Soyer H.: Melanoma screening with cellular phones. PLoS ONE, 2007, 2: e483.